

Tematska jedinica 2:

**Preduzetnička praksa
— Modeliranje KKI
preduzeća**

Tema 2.2.

**Finansiranje.
Mogućnosti i rizici**

Autor(i):

**Tzvetalina Genova, Elena
Kostadinova**

Institucija(e):

**Varna Univerzitet za
menadžment, Bugarska**

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Podrška Evropske komisije za izradu ove publikacije ne predstavlja potvrdu sadržaja koji odražava stavove samo autora, a Komisija se ne može smatrati odgovornom za bilo kakvu upotrebu informacija sadržanih u njoj. Broj projekta: 2020-1-BG01-KA203-07919.

Ovaj materijal je deo sadržaja obuke za nastavni plan i program „Menadžment i preduzetništvo u kulturnim i kreativnim industrijama“ za profesionalce u biznis sektoru i ekonomiji (B&E) i sadrži ukupno 5 tema. Sastavljen je u okviru Erasmus+ projekta strateškog partnerstva „FENICE - Podsticanje preduzetništva i inovacija u kulturnim i kreativnim industrijama kroz interdisciplinarno obrazovanje“.

Sadržaj obuke ukratko:

Program FENICE

Tematska jedinica 1: Razumevanje preduzetništva u KKI

Tema 1.1. Politike i međusektorska saradnja u KKI

Tema 1.2. Kreativnost, inovativnost i kulturni sadržaj. Etičko ponašanje i prava intelektualne svojine.

Tema 1.3. Novi mediji, kreativne tehnologije i digitalno okruženje. Digitalni marketing.

Tematska jedinica 2: Preduzetnička praksa - Modeliranje CCI preduzeća

Tema 2.1. Poslovni modeli i upravljanje. Upravljanje promenama.

Tema 2.2. Finansiranje. Mogućnosti i rizici.

Više informacija možete pronaći na: <http://www.fenice-project.eu>

Deklaracija o autorskim pravima:

Delo je licencirano pod međunarodnom licencom Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0. Imate pravo da: Imate pravo da:

- delite — kopirajte i redistribuirajte materijal u bilo kom mediju ili formatu
- prilagođavate — menjate, modifikujete i nadograđujete

materijal. Pod sledećim uslovima dozvoljena je:

- Atribucija - morate spomenuti, linkovati materijal za licencu i navesti da li su izvršene izmene. To možete učiniti na bilo koji razuman način, a da ne sugerišete da vas davalac licence podržava ili da podržava vaš način upotrebe ovog materijala.
- Upotreba u nekomercijalne svrhe — materijal se ne može koristiti u komercijalne svrhe.
- Deljenje sličnog materijala (*ShareAlike*) — ako menjate, modifikujete ili nadograđujete materijal, morate da prikazete svoj doprinos pod istom licencom kao i original.

STUDIJA SLUČAJA

Recycle Art Academy (Natalia Nikolova, Natalinko)

<https://recycleartacademy.bg/>

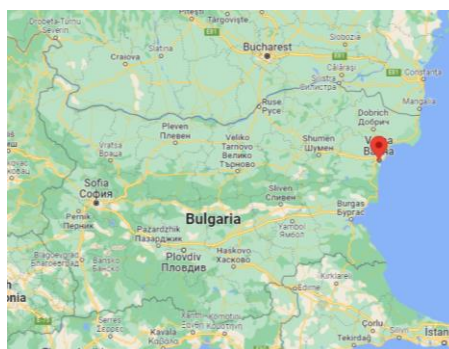
<https://www.facebook.com/recycleartacademy/>

 Zemlja/region poslovanja: Varna, Bulgaria

 Oblast KKI: Dizajn enterijera

 Opis

Natalija Nikolova (Natalinko) je samostalni umetnik i diplomirani nastavnik likovne umetnosti. Od 2012. godine aktivno se bavi kreativnim aktivnostima sa decom i mladima. Tako je i otkrila pravac u kome želi da se razvija kao umetnica – umetnost od recikliranog materijala (*recycle art*). Godine 2020. registrovala je preduzeće koje je predstavila na tržištu ukrasa, nameštaja i tekstila od otpadnog materijala, kao i na tržištu za organizovanje kreativnih radionica za decu i odrasle koje se bave reciklažnom umetnošću.

Natalijina želja da podrži ekološku svest šire javnosti ju je navela da osnuje i fondaciju pod nazivom „Recycle Art Academy” koja pored kreativnih eko-radionica i eko timbilinga (*team-building*) izrađuje unutrašnje praznične dekoracije i za specijalne prilike sa mogućnošću ponovne upotrebe svakodnevnih predmeta za domaćinstvo. Takođe, učestvuje u različitim projektima za promovisanje dodatne vrednosti umetnosti kao pokretača svesti i smanjenja negativnog uticaja ljudi na životnu sredinu. Neke od aktivnosti fondacije prevazilaze umetnost i dizajn jer tim redovno učestvuje na sajmovima razmene odeće i knjiga, čišćenju javnih površina i pošumljavanju.

 Marketing pristup

Ključne reči u misiji „Recycle Art Academy” su *umetnost i priroda*. Njihov moto glasi „Sačuvaj planetu/Nova umetnička generacija“. Tako fondacija zauzima veoma specifičnu nišu na lokalnom tržištu u gradu Varni i to čini njen zaštitni znak prepoznatljivim i jedinstvenim.

Proizvodi „Recycle Art Academy” distribuiraju se on-line – preko dobro dizajnirane veb stranice i Fejsbuk grupe sa više od 2300 pratilaca. Sajt ima onlajn prodavnicu koja nudi unutrašnje dekoracije, suvenire, umetnička dela bugarskih umetnika kao i izradu proizvoda na osnovu ideja kupaca. Obuke se takođe mogu rezervisati on-line.

Međutim, ova fondacija ne reklamira samo dizajnerske proizvode, razrađene od recikliranih materijala, već i poziva na volontiranje, podršku različitim ciljevima ili prosto partnerstvo istomišljenika.

Umrežavanje i „rad sa prijateljima“ bili su veoma važni za promociju fondacije. Pored toga, akademiju je podržalo i Ministarstvo kulture Republike Bugarske, što je značajno doprinelo kredibilitetu organizacije.

Ipak, Akademija poseduje i fizički prostor koji istovremeno funkcioniše kao atelje i prostor za obuke.

Finansijska situacija (načini finansiranja, održivost poslovnog modela)

„Recycle Art Academy“ je osnovana sopstvenim sredstvima Natalije Nikolove uz podršku prijatelja. Prvo su nudili kreativne radionice za decu. Nakon toga, Natalija je počela da posvećuje više vremena sopstvenom dizajnu sa otpadom i recikliranim predmetima i materijalima. Realizovan je i jedan mali projekat za mlade uz podršku Direkcije „Omladinske aktivnosti (Yout Activities)“ opštine Varna. U kasnijoj fazi, dobijen je grant iz Nacionalnog fonda za kulturu i Ministarstva kulture u Bugarskoj i korišćen je za razradu kanala on-line diseminacije.

Da bi održala svoj kreativni poduhvat Natalija kombinuje zaradu od poslovnih aktivnosti sa javnom podrškom od projekata.

Ključni faktori uspeha i izazovi

Glavni faktori uspeha su jedinstvenost „Recycle Art Academy“ na urbanom području Varne i fokusiranje na visoke društvene vrednosti. Varna je treći grad po veličini i razvijenosti u Bugarskoj i ima veoma mlado i obrazovano stanovništvo srednje klase koje je osetljivo na ekološka i socijalna pitanja. Bogat kulturni život i ciljana podrška opštine za mnoge različite kulturne projekte bili su pokretač razvoja pre 2020. godine (Varna je bila grad kandidat za evropsku prestonicu kulture). Zanimljiv obrazovni pristup prepoznaju i mnoge škole i organizatori obuka. Takođe, dizajnerski proizvodi Akademije imaju visoku umetničku vrednost i traženi su na tržištu.

Ipak, tržište KKI u Varni nije toliko veliko da bi obezbedilo neprekidnu dugoročnu finansijsku održivost. Mere zaključavanja tokom pandemije su mnogo pogodile fondaciju jer nisu mogli da održavaju svoje kreativne radionice on-line. U isto vreme, kupovne navike ljudi su se promenile tokom pandemije i mnogi ljudi su prestali da ulažu u predmete životnog stila. I javna sredstva su preusmerena na druge prioritete.

Planovi za budući razvoj

Planovi za razvoj se odnose na proširenje obima i broja projekata na kojima Akademija radi u cilju što boljeg uticaja svog mota i svoje poruke.